

VIII

ਅਕਤੂਬਰ 16-17

SA II

SSA - Pb.

26-04-16

ਕਿਰਿਆ ਕਰਨੀ।		
ਪਾਠ-7 ਪੌਦਿਆਂ ਅਤੇ ਜੰਤੂਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ	<ul style="list-style-type: none"> ਜੰਗਲ, ਜੀਵ ਰੱਖਿਆ, ਜੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ (ਡੀਫਾਰੈਸਟੇਸ਼ਨ), ਜੀਵਮੇਡਲ ਰਿਜ਼ਰਵ, ਫਲੋਰਾ-ਫਾਊਨਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ। 	<ul style="list-style-type: none"> ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨੇੜੇ ਦੇ ਚਿੜੀਆ ਘਰ ਦੀ ਸੈਰ ਕਰਵਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਜੀਵਾਂ ਅਤੇ ਪੌਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਇਕੱਤਰ ਕਰਵਾਉਣਾ।
ਪਾਠ-15 ਕੁੱਝ ਕੁਦਰਤੀ ਘਟਨਾਵਾਂ	<ul style="list-style-type: none"> ਭੂਚਾਲ, ਅਕਾਸ਼ੀ ਬਿਜਲੀ, ਹੜ੍ਹ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ। 	<ul style="list-style-type: none"> ਹੜ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਭੂਚਾਲ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਕਾਰਜਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।
ਸਤੰਬਰ	ਐਫ.ਏ.-2 (ਮੁਲਾਂਕਣ)	<ul style="list-style-type: none"> •

ਅਕਤੂਬਰ	ਪਾਠ-12 ਰਗੜ	<ul style="list-style-type: none"> ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚੋਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਲੈ ਕੇ ਰਗੜ ਬਲ ਦੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਹਾਨੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਿਆਸਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ। 	<ul style="list-style-type: none"> ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਾ— ਕੀ ਰਗੜ ਬਲ ਦੋ ਸਪਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਤਾਵਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ? ਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਦਰਸਾਉਣਾ ਕਿ ਰਗੜ ਰਾਹੀਂ ਤਾਪ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਗੜ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।
	ਪਾਠ-16 ਪ੍ਰਕਾਸ਼	<ul style="list-style-type: none"> ਪਰਾਵਰਤਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ, ਅੱਖ ਦੀ ਰਚਨਾ, ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ, ਨੇਤਰਹੀਨ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਸਿਖਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਬਰੇਲ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣ੍ਹ 	<ul style="list-style-type: none"> ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨੇਤਰਹੀਨ ਵਿਦਿਆਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੇਲ ਵਿਧੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਤਰ ਕਰਵਾਉਣਾ। ਅੱਖ ਦੇ ਮਾਡਲ ਅਤੇ ਚਿੱਤਰ ਬਣਵਾਉਣਾ। ਸਮਤਲ ਦਰਪਣ ਅਤੇ ਪਿੰਨਾਂ ਦੀ

		ਕਰਵਾਉਣਾ।	ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਪਰਾਵਰਤਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਬਾਰੇ ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ ਬਣਵਾਉਣਾ।
ਨਵੰਬਰ	ਪਾਠ-13 ਧੁਨੀ	<ul style="list-style-type: none"> ਕੰਪਨ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਰੋਚਕਤਾ ਵਧਾਉਣਾ। 	<ul style="list-style-type: none"> ਸਿੱਧ ਕਰਨਾ ਕਿ ਧੁਨੀ ਸੰਚਾਰ ਲਈ ਮਾਧਿਅਮ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੰਪਨ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਆਵਾਜ਼ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਰਿਆ ਕਰਵਾਉਣੀ।
	ਪਾਠ-18 ਹਵਾ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ	<ul style="list-style-type: none"> ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਬਾਰੇ ਕਾਰਨ, ਬਚਾਅ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ। ਪਾਣੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੌਚ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ। 	<ul style="list-style-type: none"> ਸੜਕ ਤੇ ਵਧੀ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਨਾਲ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣੀ। ਗੰਗਾ ਸੁੱਧੀਕਰਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਬਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣੀ।
ਅਕਤੂਬਰ- ਨਵੰਬਰ ਦੀ ਦੁਹਰਾਈ			
F. A. 3- Evaluation			
ਦਸੰਬਰ	ਪਾਠ-9 ਜੰਤੂਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਜਣਨ	<ul style="list-style-type: none"> ਪ੍ਰੇਖਣ ਦੀ ਕੋਮਲਤਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ। 	<ul style="list-style-type: none"> ਚਾਰਟ ਅਤੇ ਮਾਡਲ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਅਲਿੰਗਨੀ ਜਣਨ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਉਣਾ।
	ਪਾਠ-10 ਕਿਸ਼ੋਰ ਅਵਸਥਾ ਵੱਲ	<ul style="list-style-type: none"> ਕਿਸ਼ੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਾਓ ਸਬੰਧੀ ਸਾਕਾਰਾਤਮਕ ਸੌਚ ਪੈਦਾ ਕਰਨੀ। 	<ul style="list-style-type: none"> ਕਿਸ਼ੋਰ ਅਵਸਥਾ ਦੌਰਾਨ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਭੋਜਨ ਸਬੰਧੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।
ਜਨਵਰੀ	ਪਾਠ-14 ਬਿਜਲੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਰਸਾਇਣਕ ਪ੍ਰਭਾਵ	<ul style="list-style-type: none"> ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਸੌਚ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਤੁਹੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ। 	<ul style="list-style-type: none"> ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਚਾਲਕਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਕਰਨਾ। ਅਜਿਹੇ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰਨੀ ਜੋ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਸੁਚਾਲਕ ਅਤੇ

		<p>ਕੁਚਾਲਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।</p> <ul style="list-style-type: none"> ਬਿਜਲੀ ਮੁਲੰਮਾਕਰਨ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਕਰਵਾਉਣਾ।
ਪਾਠ-17 ਤਾਰੇ ਅਤੇ ਸੂਰਜੀ ਪਰਿਵਾਰ	<ul style="list-style-type: none"> ਵਹਿਮਾ-ਭਰਮਾ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਸੈਚਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨੀ। 	<ul style="list-style-type: none"> ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਾਰਾ ਝੂੰਡਾਂ ਜਾਂ ਤਾਰਾ ਮੰਡਲਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸੂਰਜ ਦੁਆਲੇ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੇ ਪੱਥ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ। ਭਾਰਤ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੇ ਗਏ ਉਪਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ।
ਦਸੰਬਰ ਅਤੇ ਜਨਵਰੀ ਦੀ ਦੁਹਰਾਈ		
Evaluation- FA₄		

SA-2 ਦਾ ਨਮੂਨਾ

ਸਮਾਂ-3 ਘੰਟੇ

ਜਮਾਤ-ਅੱਠਵੀਂ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ-70

ਵਿਸ਼ਾ-ਵਿਗਿਆਨ

ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

ਭਾਗ-(ਉ)

1. ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੋ:-

5

(ਉ) ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਲਾਲ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਗੁਹਿ _____ ਹੈ।

(ਅ) ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਡੋਲਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਲਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਨੂੰ _____ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

(ਇ) ਕੈਰਮ ਬੋਰਡ ਉੱਤੇ ਪਾਊਂਡਰ ਛਿੜਕਣ ਨਾਲ ਰਗੜ _____ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(ਸ) ਪਿਚੂਟਰੀ ਇੱਕ _____ ਗੰਬੀ ਹੈ।

(ਹ) ਬਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਬਾਲਣ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ _____ ਤੱਕ ਗਰਮ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

2. ਕਾਲਮ । ਨੂੰ ਕਾਲਮ ॥ ਨਾਲ ਮਿਲਾਨ ਕਰੋ:-

5

I

II

- i. ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਨ
- ii. ਬਨਾਵਨੀ ਉਪਗ੍ਰਹਿ
- iii. ਧੁਨੀ
- iv. ਬਾਹਰੀ ਨਿਸ਼ੇਚਨ
- v. ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ

- (ਉ) ਕੰਧਾਂ
- (ਅ) ਡੱਡੂ
- (ਇ) ਦ੍ਰਵ ਬਾਲਣ
- (ਸ) ਕਾਰਬਨ ਮੈਨੋਆਕਸਾਈਡ
- (ਹ) INSAT

3. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ ਤੇ ਸਹੀ ਦਾ ਨਿਸਾਨ ਲਗਾਓ:-

5

(ਉ) ਅੰਦਰੂਨੀ ਨਿਸ਼ੇਚਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:-

- i. ਮਾਦਾ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ
- ii. ਮਾਦਾ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਬਾਹਰ
- iii. ਨਰ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ
- iv. ਨਰ ਸਰੀਰ ਦੇ ਬਾਹਰ

(ਅ) ਧੁਨੀ ਸੰਚਾਰਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ:-

- i. ਸਿਰਫ਼ ਹਵਾ ਜਾਂ ਗੈਸਾਂ ਵਿੱਚ
- ii. ਸਿਰਫ਼ ਠੋਸਾ ਵਿੱਚ
- iii. ਸਿਰਫ਼ ਦ੍ਰਵਾਂ ਵਿੱਚ
- iv. ਠੋਸਾਂ, ਦ੍ਰਵਾਂ, ਗੈਸਾਂ ਵਿੱਚ

(ਇ) ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸੂਰਜ ਦਾ ਗੁਹਿ ਨਹੀਂ ਹੈ:-

- i. ਸੀਰਿਯਸ
- ii. ਬੁੱਧ
- iii. ਧਰਤੀ
- iv. ਸ਼ਨੀ

(ਸ) ਜਦੋਂ ਕੱਚ ਦੀ ਛੜ ਨੂੰ ਰੇਸ਼ਮ ਦੇ ਕਪੜੇ ਨਾਲ ਰਗੜਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਛੜ:-

- i. ਅਤੇ ਕੱਪੜਾ ਦੋਵੇਂ ਧਨ ਚਾਰਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।
- ii. ਧਨ ਚਾਰਜਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਕਪੜਾ ਰਿਣ ਚਾਰਜਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- iii. ਅਤੇ ਕਪੜਾ ਦੋਵੇਂ ਰਿਣ ਚਾਰਜਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- iv. ਰਿਣ ਚਾਰਜਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਪੜਾ ਧਨ ਚਾਰਜਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ਹ) ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਹਰਾ ਘਰ ਗੈਸ ਨਹੀਂ ਹੈ:-

- i. ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ
- ii. ਸਲਫਰ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ
- iii. ਮੀਥਨ
- iv. ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ

(4) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਥਨ ਠੀਕ ਹਨ ਜਾਂ ਗਲਤ:-

5

- i. ਅੰਡੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਜੰਤੂ ਵਿਕਸਿਤ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ()
- ii. ਮਨੁੱਖੀ ਕੰਨ ਲਈ ਸੁਣਨਯੋਗ ਸੀਮਾ 20 Hz ਤੋਂ 20,000 Hz ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ()
- iii. ਸਮਜਾਤੀ ਚਾਰਜ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਚਾਰਜ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ()
- iv. ਸਾਡੇ ਸੂਰਜੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਨੌ ਗ੍ਰਹਿ ਹਨ। ()
- v. ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਾਹ ਸਬੰਧੀ ਰੋਗ ਫੈਲਦਾ ਹੈ। ()

ਭਾਗ (ਅ)

$7 \times 2 = 14$

1) ਸ਼ੋਰ ਤੇ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ?

ਉਤਰ: _____

2) ਖਿਡਾਰੀ ਕਿੱਲਾਂ ਵਾਲੀ ਜੁੱਤੀ ਕਿਉਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ?

ਉਤਰ: _____

3) ਕਿਸੋਰ ਅਵਸਥਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਉਤਰ: _____

4) ਸਰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਵੈਟਰ ਉਤਾਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕੜ- ਕੜ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂ?

ਉਤਰ: _____

5) ਬਾਲਣ ਦੇ ਕਲੋਰੀ ਮੂਲ ਨੂੰ ਕਿਸ ਇਕਾਈ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਉਤਰ: _____

6) ਕੀ ਆਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਤਾਰੇ ਗਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ? ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ?

ਉਤਰ: _____

7) 3R ਸਿਧਾਂਤ ਕੀ ਹੈ?

ਉਤਰ: _____

ਭਾਗ -(ਈ)

$7 \times 3 = 21$

1. ਮੋਮਬੱਤੀ ਦੀ ਲਾਟ ਦਾ ਲੇਬਲ ਚਿੱਤਰ ਬਣਾਓ।

ਉਤਰ: _____

2. ਸਜੀਵਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਜਣਨ ਕਿਉਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ? ਸਮਝਾਓ।

ਉਤਰ: _____

3. ਚਿੱਤਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਯੰਤਰ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਚਾਰਜਿਤ ਵਸਤੂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਉਤਰ: _____

4. उत्तरा मंडल की हुंदा है? किसे दे उत्तरा मंडलों के ना देंसे?

ਉਤਰ: _____

5. पाणी किना कारनं करके दूसित हुंदा है?

ਉਤਰ: _____

6. ਸੌਰ ਪਦਸ਼ਣ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੈ?

ਉਤਰ: _____

ਮਿੰਡੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੇ 20 ਮਾਂ ਦੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ?

7. ਲਿੰਗੀ ਹਾਰਮੇਨ ਕੀ ਹੈ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੱਸੋ?

ਉਤਰ: _____

ਭਾਗ-ਸ

1. (ਉ) ਕੀ ਜੰਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਜਾਲਣ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਸਮਝਾਓ।

३

5

- (ਆ) ਰਗੜ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਦੂਸ਼ਮਣ ਅਤੇ ਮਿੱਤਰ ਦੋਵੇਂ ਹਨ। ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਉੱਤਰ: _____

2. (ੴ) ਹਰਾ ਘਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ?

ਜਾਂ

5

(ਆ) ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨੂੰ ਲਿਖੋ?

- i. CNG
- ii. LPG
- iii. IVF
- iv. CFC
- v. CO₂

ਉਤਰ:

3. (ਉ) ਕਾਇਆ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਿਸ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ? ਉਦਾਹਰਨ ਦਿਓ।

੩

5

(ਆ) ਸਪਤਰਿਸ਼ੀ ਤੇ ਉਗੱਯਨ ਤਾਰਾ ਮੰਡਲ ਦਾ ਚਿਤਰ ਬਣਾਓ?

ੴ ਤਰੀ